ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ :

Η Σύμβαση του ΟΟΣΑ για τη Δωροδοκία Αλλοδαπών Δημοσίων Λειτουργών στις Διεθνείς Επιχειρηματικές Συναλλαγές

(FOREIGN BRIBERY)

ΕΙΣΗΓΗΣΗ :

Η ποινική διάσταση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών

Δημήτριος Θ. Αποστολάς

Επίκουρος Εισαγγελέας

Οικονομικού Εγκλήματος

Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών

Ενοποίηση των υφιστάμενων δύο θεσμών : Ενιαίος τρόπος στην αντιμετώπιση υποθέσεων αρμοδιότητάς τους

Οικονομικός Εισαγγελέας

(Αρ. 2 § 1 Ν. 3943/11)

Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς

(Αρ. 75 Ν. 4139/13)

Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος

(Αρ. 53 Ν. 4745/2020)

Τοπική αρμοδιότητα : Όλη η Επικράτεια

Διαφθορά : όταν ένας πολιτικός αξιωματούχος ή κρατικός λειτουργός χρησιμοποιεί την εξουσία του με καταχρηστικό τρόπο (κυρίως με ευνοιοκρατία, αυθαιρεσία και χρηματισμό) για ιδιοτελείς σκοπούς (Αιτιολογική Έκθεση αρ. 75 Ν. 4139/2013)

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά :

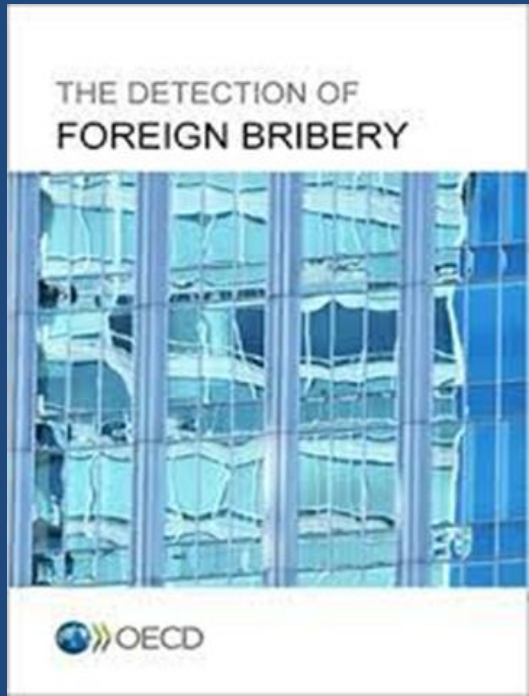
- Χαμηλή ορατότητα / αποδεικτική δυσχέρεια
- Πολυπλοκότητα
- Κατασπατάληση πόρων / διασπάθιση δημοσίου χρήματος
- Διάβρωση των θεσμών
- Εμπέδωση κουλτούρας διαφθοράς / αναξιοκρατίας

Σύμβαση του Ο.Ο.Σ.Α. για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές :

Α) Υπεγράφη στο Παρίσι στις 17 Δεκεμβρίου 1997

Β) Κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Νόμο 2656/1998

Γ) Υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για αποτροπή, παρεμπόδιση και καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών

Κάθε κράτος μέλος οφείλει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για :

- Τη θεμελίωση αξιόποινης πράξης, όταν κάποιος με πρόθεση προσφέρει υπόσχεται ή παραχωρεί ένα μη οφειλόμενο αντάλλαγμα, χρηματικό ή άλλο σε ξένο δημόσιο λειτουργό είτε αμέσως είτε μέσω ενδιάμεσων προσώπων, προς όφελος αυτού ή τρίτων για ορισμένη ενέργεια ή παράλειψη του λειτουργού αυτού κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων του προκειμένου να αποκτήσει ή να διατηρήσει μια επιχείρηση ή κάποιο άλλο μη οφειλόμενο πλεονέκτημα στο πλαίσιο των διεθνών επιχειρηματικών συναλλαγών.
- Την επιβολή ποινικής κύρωσης και σε όσους συμμετέχουν στην ανωτέρω πράξη, όπως ο ηθικός αυτουργός ή ο συνεργός.
- Τη θέσπιση αποτελεσματικών κυρώσεων και σε βάρος νομικών προσώπων, που διαπράττουν την ως άνω πράξη.
- Την κατάσχεση και δήμευση του δώρου και των προϊόντων της δωροδοκίας ή ισάξιας περιουσίας του δράστη ή η επιβολή ανάλογων χρηματικών κυρώσεων.
- Τη δικαστική συνεργασία των κρατών μελών.

Ημεδαπό ισχύον Δίκαιο : Άρθρο 236 Ποινικού Κώδικα – Δωροδοκία υπαλλήλου

§ 1. Όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσεως αθέμιτο ωφέλημα ανεξαρτήτως αξίας, για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από 3.000 έως 50.000 ευρώ.

§ 2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη έως 8 έτη και χρηματική ποινή από 20.000 έως 200.000 ευρώ.

Ημεδαπό ισχύον Δίκαιο : Άρθρο 236 Ποινικού Κώδικα – Ευθύνη εποπτεύοντος

§ 3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως 2 έτη ή χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας, δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 236 παρ. 4 Π.Κ. – Δωροδοκία λειτουργών / υπαλλήλων Ε.Ε., διεθνών οργανισμών και αλλοδαπών υπαλλήλων

§ 4. Οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται προς:
α) λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους με οποιαδήποτε συμβατική σχέση οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα, ανεξαρτήτως αν εδρεύει στην Ελλάδα ή αν η Ελλάδα είναι μέλος αυτού, καθώς και προς κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι ή
β) οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτούργημα ή υπηρεσία για ξένη χώρα. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή ή από ημεδαπό, ακόμη και αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας που τελέστηκε και για τη δίωξή της δεν απαιτείται η κατ’ αρ. 6 Π.Κ. έγκληση ή αίτηση.

Ποινική ευθύνη όσων συμμετέχουν στις ανωτέρω πράξεις

Κρίσιμες διατάξεις : Τα υπ’ αρ. 45 έως 49 άρθρα του Π.Κ.

- 45 Π.Κ. : συναυτουργοί = ποινή αυτουργού έκαστος
- 46 Π.Κ. : ηθικοί αυτουργοί = ποινή αυτουργού έκαστος
- 47α Π.Κ. : άμεσοι συνεργοί = ποινή αυτουργού έκαστος
- 47β Π.Κ. : απλοί συνεργοί = ποινή ελαττωμένη
- 49 Π.Κ. : έλλειψη ιδιότητας = ποινή ελαττωμένη

Συρροή / Σχέση με άλλα εγκλήματα

- Υπαλλακτικώς μικτό έγκλημα : Οι περισσότεροι τρόποι πραγμάτωσής του, που κατά την ως άνω διάταξη είναι α) η απαίτηση ωφελήματος, β) η αποδοχή του και γ) η αποδοχή υπόσχεσης για την ενέργεια ή την παράλειψη, μπορούν να εναλλαχθούν και, σε περίπτωση συνδρομής περισσότερων τρόπων, πραγματώνεται ένα μόνον έγκλημα (ΑΠ 979/2024, ΑΠ 1037/2024, ΑΠ 8/2023, ΑΠ 1297/2022, ΑΠ 748/2020, ΑΠ 718/2020).
- Αν η δωροδοκία έχει ως αντικείμενο την τέλεση περισσότερων νόμιμων ή και παράνομων πράξεων, πρόκειται για μία πράξη, εφόσον θίγεται το ίδιο έννομο αγαθά και δεν μεσολάβησε ειρήνευση αυτού, υπάρχει όμως αληθινή συρροή (περισσότερα αδικήματα) όταν ο υπάλληλος αξιώνει ή δέχεται ωφελήματα από περισσότερα πρόσωπα.
- Συρρέει αληθινά με Ι) ψευδή βεβαίωση ή υπεξαγωγή εγγράφου (αρ. 242 ΠΚ), ΙΙ) παράβαση εκτέλεσης ποινών (αρ. 240 ΠΚ), ΙΙΙ) παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου (αρ. 252 ΠΚ), IV) πλαστογραφία (αρ. 216 ΠΚ), V) απάτη (αρ. 386 ΠΚ), VI) απιστία (αρ. 390 ΠΚ), VII) λαθρεμπορία (αρ. 155 και 157 Ν. 2960/2001), VIII) εκβίαση (αρ. 385 ΠΚ), IX) νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (αρ. 39 Ν. 4557/2018) και άλλα.

Ποινική ευθύνη νομικών προσώπων για πράξεις δωροδοκίας

- ✓ Άρθρο 134 Ν. 5090/2024 : Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας.
  Πράξη δωροδοκίας που τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό ν.π. ή οντότητας, από φ.π. με θέση ευθύνης = πρόστιμο 50.000 – 10.000.000 € + επιπλέον κυρώσεις
  Έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου που οδήγησε σε δωροδοκίας = πρόστιμο 10.000 – 5.000.000 € + επιπλέον κυρώσεις

- ✓ Άρθρο 135 Ν. 5090/2024 : Διαδικασία σε βάρος νομικών προσώπων και οντοτήτων.
  Αρμόδιο : Ποινικό Δικαστήριο, εάν ασκήθηκε ποινική δίωξη
  Δικαιώματα : Το ν.π. κλητεύεται ως διάδικος, έχει δικαιώματα κατηγορουμένου, προτείνει ποινική διαμεσολάβηση

Δήμευση μετά από καταδίκη για δωροδοκία (άρθρα 238 και 68 Π.Κ.)

Η βασική δήμευση (αρ. 68 § 1 Π.Κ.)

- Άμεσα ή έμμεσα προϊόντα ή όργανα εγκλήματος, που ανήκουν στο δράστη, έστω κι αν τα ανέμειξε με νόμιμη περιουσία (παρεπόμενη ποινή)

Δήμευση σε βάρος τρίτου (αρ. 68 § 5 Π.Κ.)

- Απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων, εν γνώσει της εγκληματικής τους προέλευσης, κατά το χρόνο κτήσης. Ειδική αιτιολογία γνώσης.

Αναπληρωματική δήμευση (αρ. 68 § 2 Π.Κ.)

- Σε ίσης αξίας περιουσιακά στοιχεία του δράστη, όταν δεν υπάρχουν ή δεν βρίσκονται ή δεν είναι εφικτό να δημευτούν τα άμεσα ή έμμεσα προϊόντα ή τα όργανα του εγκλήματος. Άλλως χρηματική ποινή αντίστοιχου ύψους.

Φορείς υπερεθνικής συνεργασίας :
Eurojust, EPPO, Europol, SIENA, CARIN, EGMONT Group

EUROJUST

EPPO
EUROPEAN PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE

EUROPOL

asset recovery network
carin

EGMONT GROUP
OF FINANCIAL INTELLIGENCE UNITS

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Δημήτριος Θ. Αποστολάς

Επίκουρος Εισαγγελέας
Οικονομικού Εγκλήματος

Αντεισαγγελέας
Πρωτοδικών Αθηνών

